

תולדות

גליון מס' 433
ב' כסליו תשפ"ג



הכי טוב לא לכעוס.

הרב אפרים שרבני שליט"א

העניין טעון גניזה • נא לא לקרוא בשעת התפילה

הוא יצטרך להזיע הרבה, ואי אפשר לדעת אם הכל יחזור לקדמותו אי פעם. זה מחירו של הכעס. הוא יקר.

אדם יוצא לנופש משלם על המשפחה כמה אלפים טובים, כעס או התרגז על אשתו במלון, כי היא אחרה לחדר אוכל או איבדה את המפתח, כל הנופש הלך לאיבוד, נהרס. הנה כמה אלפים שהלכו לפח. הכעס, מעולם אבל מעולם לא השתלם.

"אמר החכם, מי שכעסו ורוגזו אמיץ אינו רחוק מן המשוגעים". תגידו לי שאני טועה, אבל זו לא טעות, תסתכלו על אדם שכועס באותו רגע הוא נראה כמו משוגע. משוגע לא שולט על עצמו, וגם הוא לא שולט על עצמו. "איך התנהגת ככה?". "מה אעשה לא שלטתי בעצמי".

זקן המקובלים ר' יצחק כדורי זצוק"ל, נפטר בן מאה ושתיים ויש אומרים בן מאה ושתיים עשרה, אך לכל הדעות הוא זכה לאריכות ימים. אגב, הרב כדורי היה איש מופת וראשון בקודש. רק מעשה אחד אספר שממש נפעמתי, אישה בהריון שעשתה בדיקה שגרתית, ולא מצאו דופק לוולד. לאחר שעות רבות של המתנה בישרו לה שהילד מת והיא חיבת לבצע הפלה.

הצער היה גדול, אמנם הבעל לא הסכים לחתום על הפלה עד שלא ישמע את חוות דעתו של הרב כדורי זצ"ל. הוא התקשר לשמש, השמש העביר את השפופרת לרב והאיש סיפר לרב בדמעות שאין לילד דופק. הרב היה קשוב לצער ולדמעות ומיד אמר "מי אמר שאין לילד דופק? אני שומע את הדופק שלו עד לפה, שקדים וסוכר והכל יהיה בסדר".

האשה אכלה שקדים וסוכר, חזרה לבית החולים וביקשה בדיקה חוזרת, וב"ה שמעו דופק. זה היה הרב.

אולי עוד אספר, שלפני כשבועיים מסרתי שיעור באור יהודה. לאחר השיעור בקשו שאבוא לקבוע מזוזה באחד הבתים. האמת, שהייתי עייף מאוד, אך לאחר שהלכתי לא התחרטתי. לפעמים בכמה דקות אתה יכול לעשות כל כך טוב לאנשים, אסור לוותר על דבר כזה, אולי זה היה שווה את כל השיעור, ללא הגזמה.

לאחר שסיימנו, הצביעה האמא על הבן שלה ואמרה לי, "אתה רואה את הילד הזה? כשהוא היה קטן היה לו גידול בצוואר, והוא עבר כמה הקרנות. לקחתי אותו לרב כדורי, הוא הסתכל על הילד ואמר 'לא צריך יותר הקרנות הוא בריא'. התרגשנו מאוד מהברכה ולקחנו

המשך שיחת הרב בעמ' 3 <<

צעל הארחות צדיקים מדבר במידת הכעס, וכך הוא כותב: "הכעסן אין לו חן בעיני הבריות, והוא שנוא בעיניהם, ומתוך כך אין מעשיו מתקבלים בעיני הבריות, ואפילו אם בידו תורה ומעשים טובים, אין העולם למדים ממנו".

מתוך המילים הקצרות האלו לא קשה לנחש, שאדם שאין לו רסן לא יצליח בחיים. נכון שזה משפט כואב, אבל אנו חייבים להפנים אותו, אך ורק לטובתנו. מי שטבעו לכעוס ולצאת מהכלים, ואינו מתכוין לעשות משהו עם עצמו, לא ישאיר לעצמו שום חלקה טובה.

מספיק להתבונן על שתיים או שלוש מילים של בעל הארחות צדיקים בשביל לקלוט מעט מה הן ההשלכות של הכעס.

"הכעסן אין לו חן" - חן זה סייעתא דשמיא, אנשים שיש להם חן יש להם הצלחה. אך הכעסן נלקחת ממנו הסייעתא דשמיא, הוא תמיד ישאל למה הכל הולך לו קשה, דברים שהיו אמורים להסתיים בשיחת טלפון נמשכים ימים ארוכים ונתקעים. השורש של הכל זה הכעס.

"ואנשים יבוזו לו בלבם" - אפילו הילדים שלו. ילדים גדלים בבית ולא מעריכים את אבא שלהם, מה כבר נשאר?! "אבא שלי איש לא קל, כשהוא מתעצבן הוא מאבד את הצפון, מסכנה אמא שלי" - מאוד כואב לשמוע.

"ואפילו אם בידו תורה ומעשים טובים, אין העולם למדים ממנו" - גם אם תהיה אברך עם פיאות, עשר ציציות ומאה פתילים זה לא יעזור לך, כשאנשים יגלו את העצבים שלך, הם יבוזו לך בלב.

ביקרתי בקהילה שהיה שם רב מסוים, ישבתי וראיתי שהקהל לא כל כך מתסדרים איתו. ניסיתי לגונן על הרב. עמד מישהו ואמר לי "איך אני יכול לקבל ממנו תורה בזמן שהוא לא שולט על הכעסים שלו?". האמת שיש קצת משהו בדבריו.

אם אנשים יחשבו כמה הכעס הרס להם בחיים, הם יוכו בהלם. הכעס הוביל לטעויות עם האשה שצריך הרבה זמן לכפר עליהם, פליטות פה, מילים שקשה להחזיר אותם, ופעמים כבר אי אפשר.

תזכרו, בדרך כלל הכעס מביא לטעויות שאי אפשר לתקן אותם, או שצריך הרבה זמן בכדי לתקן ולרפאות אותם.

מישהו סיפר לי, שמרוב הכעס הוא אמר לאשתו שהוא מתחרט שהוא התחתן איתה, ולא לחינם אמא שלו לא אוהבת אותה, ולא נח עד ששבר לה את המתנה שקנה לה ליום ההולדת.

היום הוא מתחרט. אבל אולי זה כבר מעט מאוחר, הכעס כבר גבה את המחיר שלו. בשביל למחוק את המילים האלו

חופשיית הכניסה
בית הכנסת **חיי אדם**
רח' פינחס וסרמן 6

יום שלישי
ה' כסלו (29/11) למנינים
בשעה 20:30

הרב אפרים שרבני שליט"א
לנווה יעקב

זמני השבת ירושלים

הדלקת נרות	16:21
לנוהים 40 דק'	16:01
ציאת השבת	17:12
ציאת השבת (ר"ת)	17:45

הדבר הוא לו תמיד לשמחה בלב, מקבלו בסבר פנים יפות, וחרד הוא אולי לא קלע אל המטרה לפי רוח רעהו. אולי דיבר בצורה לא נעימה, כי כאב לב אצלו כמו פגיעה בכבוד חברו..."

נעצור כאן באמצע דבריו, וננסה להבין מה הוא אומר: "יש אדם שתמיד חפץ להיטיב לזולתו..." – הדבר הראשון שצריך לו מנהיג, הוא השאיפה להיות מקור ההשפעה של הבית. וזו משימה קשה במיוחד הדורשת כוחות רבים.

נתינה - כל אחד ואחד לפי צרכי נפשו!

התורה הקדושה (במדבר כז, טז) מספרת, שלאחר שאמר ה' למשה שימות ולא יכנס עם ישראל לארץ, ביקש משה מה' שימנה על ישראל איש ראוי שינהיגם לאחר מותו. ומי הוא הראוי להנהיג? כתוב בפסוק: "יפקד ה' אלוקי הרוחות לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵצָה" - למה נאמר 'אלוקי הרוחות'? אמר לפניו: "רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו" (רש"י ע"פ מדרש תנחומא) – כל אחד מבני הבית, הילדים והאישה, יש להם צרכים, נפשיים וחומריים, צרכים בסיסיים כלליים [יחס, הערכה, פרגון, תשומת לב, אהבה, כבוד ועוד], וצרכים פרטיים המיוחדים רק להם: עם האישה - יש אישה שיש לה תכונה שמכניס אותה יחוסר בטחון עצמי, איך בעל טוב צריך לנהוג? הוא צריך כל יום להרעיף עליה פרגון ועידוד, להראות לה שמאמין בה וביכולות שלה וכו' (ומיותר לדבר על אותם שלוחצים דווקא על נקודות אלו לרעה); ויש אישה שנוטה קצת לעצבות – תפקידו להשפיע עליה בכל עת אפשרית, שמחה ואופטימיות (גם כאן, להוציא את אותם שמשתמשים בחולשות אלו לפגוע ולהעליב); יש אישה לחוצה במיוחד – עליו תמיד להרגיע וילאפס, להשרות אווירה של נחת; ישנה אישה שלא מרגישה טוב עם עצמה בכל מיני עניינים (כגון מראה חיצוני, תכונות מסוימות וכיו"ב), תפקידו לזהות את זה, ובצורה טבעית וחכמה, ידאג להחמיא ולפרגן ולגעת דווקא בנקודות אלו החלשות. וצריך לזה שימת לב יתירה, ואדם שיהיה שקוע כל היום רק בעצמו בוודאי שלא יוכל לקיים תפקיד זה כראוי!



כמו כן, לגבי הילדים - ישנו את הילד שזקוק לתשומת לב יתר על אחיו (כל ילד זקוק להרבה, אנו מדברים על אותם הזקוקים יותר מהרגיל), עליו בצורה חכמה לחשוב איך לתת לו, ובד בבד לדאוג שאחיו לא ירגישו בדבר; ישנו את הילד השובב שצריך לפעמים הבלגה ו'העלמת עין' מיוחדת; ישנה את הילדה הרגישה שצריכה יחס מיוחד מצד ההורים, וכן על זו הדרך. בקיצור, עבודה גדולה!

אך הכלל בידנו! נמצאנו למדים, שמנהיג טוב הוא שיוודע להשפיע לכולם. אך לא די שתהיה בו תכונת הנתינה, אלא צריך ל'קלוט' כל אחד מבני הבית, ובחכמה גדולה ליסתום חורים ולמלא כל חוסר של כל אחד בפני עצמו. [הערה חשובה לאשה: כמובן שגם לבעל יש את הצרכים שלו, וזה הוא תפקידה של האישה בעניין זה, שעליה להעניק לבעל את הכבוד והסמכות, כדי שיוכל לקיים את תפקידו כראוי, וחלילה לה לקחת שיחה זו, ולומר לו: "ראית! תלמד! אני לא רואה שאתה מקיים את הדברים הרשומים פה". וודאי אם הוא אינו מקיים את תפקידו כראוי, אף לאשה חלק גדול בזה, ובדרך כלל אף היא אינה בשלמות בעניין זה, ותפקידו הוא ללמוד ולהתעלות ולא להאשים. והכלל הוא: שהיא תדאג לחלקה (שבאיורנו כבר בעבר ובע"ה עוד יתבאר) והוא ידאג לחלקו ושלוש הבית יבוא על מקומו בשלום] שבת שלום ומבורך! שמעון שורתי.

בשבוע שעבר (ע' בשאלה שנשאלה בעלון הקודם) ביארנו את החשיבות הרבה בקבלת הדרכה קודם הנישואין. וסיימנו בדבריו של הגה"צ ר' שלמה וולבה זצ"ל: "כל אישה רוצה שבעלה יהיה הקובע בענייני הבית וינהיג את הבית, ואפילו תהיה האישה ברמה גבוהה ובעלת השכלה, אף על פי כן, מטבעה, היא רוצה להישען על בעלה ולראותו כמנהיג בחייה" – עובדה! אישה רוצה מנהיג, היא רוצה שהבעל יקבע הנהגות, יציב גבולות, יתמוך ויוביל, יהיה לה למשענת, ייקח החלטות, יכוון אותה בחייה ועוד...

סתירה או מנהיגות אמיתית?

ועתה נלמד, כיצד ניגשים למשימה החשובה, המסובכת והמספקת ביותר שיכולה להיות לאיש היהודי, והיא, להנהיג את אשתו ומשפחתו בדרך ישרה! אם הדרך צולחת, הוא, אשתו וילדיו יהיו האנשים המאושרים ביותר עלי אדמות, בעולם הזה ובעולם הבא. אך אם היא כושלת ח"ו... ועלינו לסלול את הדרך לראש הבית, אשר מצד אחד עליו 'לקחת פיקוד' - הנהגה נכונה, החלטיות, יוזמה ובעיקר עליו לחוש תחושת אחריות עצומה כלפי נשמת אשתו וילדיו בכל תחום, גשמי או רוחני, ומאידך עליו להתנהג בענווה ואצילות יתירה, וכן ברגישות רבה לצרכי בני משפחתו ועוד... ועלינו כמובן למצוא בדברי חז"ל הקדושים, כיצד רב החובלי של הספינה ששמה 'הבית היהודי', צריך לנהוג!

ובאמת שחבל דק מפריד ביניהם, והתכונות הנ"ל עלולות להוות עבור האדם שאינו מונהג בדרכה של תורה סתירה גמורה, כי לדעתנו לא ייתכנו הכוחניות והאמביציה שצריכה ההנהגה אל מול הענווה הרכות והעדינות שהיא צריכה מאידך גיסא. אבל לפי תורתנו הקדושה, אין הדבר כך כלל, ולא רק שאין סתירה, אלא זה הוא ה'מתכון' המדויק ביותר לבנות בית, ועל ידי זה נבנית דמותו של ה'קברניטי' של הספינה של המשפחה היהודית! (מתוך ההקדמה לפרק 'המנהיג' בספר 'שירת הבית' שיראה אור בקרוב מאד).

אצילות הנפש

נראה לי, שההדרכה הראשונה שצריך לה האדם כדי לצמוח להיות אדם גדול וראש משפחה לתפארת, היא לרכוש לעצמו את תכונת 'אצילות הנפש'. אין ספק שזוהי מעלה ממעלות הצדיקים, ולא בנקל להגיע אליה, אך ככל שתהיה בנו יותר מ'אצילות' זו, כך נוכל להנהיג את ביתנו בצורה המושלמת ביותר. יחד ננסה ללמוד, להבין וכמובן לקיים. וכדי להגדיר מהי אותה אצילות שאנחנו מדברים עליה, נביא את לשונו המתוקה של פאר הדור 'החזון איש' זצ"ל, שימצייר לנו את הדמות של האדם הגדול ואציל המידות. וכך הוא כותב (בספרו אמונה ובטחון א, יא. וכתבנו את לשונו עם שינוי לשון מעט להבנת העניין): "יש אדם שתמיד חפץ להיטיב לזולתו. כשנפגש עם רעהו

ללא
עלות

מיטב השיעורים מכל הזמנים
של הרב אפרים שרבי שליט"א

גשם
שיעורים נבחרים!

להזמנות חייגו: 055-6777644 (חיים)



באר החסידות

אצרות מעולם חסידות



בואו לרבי היטיב בקפידא את לבושו כלבוש חסיד ירא אלוקים, חגר סביב בגדו העליון אבנט רחב, ועיבה את פאותיו.

ויהי כאשר נכנס פעם לקודש פנימה, אמר לו הרבי: הלא כתוב בפסוק "וַתִּקַּח רַבֵּקָה אֶת בְּגָדֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַמְּדַת", והמדרש אומר: אמר רבי שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי משמש את אבא ולא שימשתי אותו אחד ממאה ששימש עשו את אביו. אני בשעה שהייתי משמש את אבא הייתי משמשו בבגדים מלוכלכין, ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי יוצא בבגדים נקיים, עשו בשעה שהיה משמש את אביו לא שמשו אלא בבגדי מלכות.

אמר הרבי: וכי אין הדבר תמוה? אם אכן הידר עשו כל כך במצות כבוד אב ואף טרח במיוחד ללבוש בגדי כבוד לכבודו, מדוע לא הועילה לו המצוה להעלותו ברוחניות, ונשאר ברשותו?



אלא אפשר לומר שדוקא יעקב, שנכנס עם לבושו הטבעי ולא הסתיר מאביו היכן אוחז הוא בעבודתו הרוחנית, על כן יכול היה יצחק להוכיחו אם ראה צורך, ולהדריכו ולהשלימו בדרך ה'. אולם עשו היה טורח ללבוש על עצמו בגדי כבוד, ולהסתיר את מהותו הפנימית האמיתית, והיה מראה את עצמו כחסיד ירא ושלם, ובכך מנע ממילא את אביו מלהוכיחו ולהדריכו בדרך הישר, ולא זכה להתרומם ולהתעלות. (ספיר ויהלום).

אולי גם אני מחקה את עצמי...

מסופר על ר' יואל מסאטמאר שנשאל פעם על ידי דחן בחתונה אם יורשה לו לחקות אותו בפני הציבור כדי לשמח חתן וכלה. השיבו הרבי בחיוב והאיש עלה על הבמה והחל לחקות את תפילותיו ואת דרשותיו.

לפתע הבחין הבדחן שהרבי יושב ובוכה, מיד ירד מהבמה וחש לעבר הרבי ושאלו: "הלא קבלתי רשות". "חלילה, השיב הרבי, אל לך לחשוש פן פגעת בי, לא זו סיבת בכיתי".

מאוחר יותר הסביר הרבי את פשר בכיו, שכאשר ראה כיצד הלה מחקה את תנועותיו בעת התפילה ועבודת ה', שאל את עצמו אולי גם אני מחקה את עצמי ואיני עובד את ה' באמת מתוך תחושת התחדשות פנימית. על זה אני בוכה... (ספיר ויהלום).

מתי ואיך להתנהג במידת התמימות

פעם

בא אל ר' בונם מפרשיסחא אחד מצעירי אברכי החסידים, והבין הרבי שהוא ותרן מאד ללא גבול, עד שנתן הוא אף את מלבושיו לעניים. אמר לו הרבי שלא זו היא הדרך. והטעים את דבריו על פי מה שפרש ה"חווה מלובלין" על הכתוב "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֶהְלִים", ופירש רש"י: תם – מי שאינו חריף לרמות קרוי תם. והקשה ה"חווה מלובלין" הלא כתוב במדרש "אחיו אני ברמאות"? ותרץ, שהאדם צריך שיהיה "איש על המידות", דהיינו שישלוט על מידותיו, וזהו שנאמר "אִישׁ תָּם" שהיה איש ואדון על מידת התמימות וידע מתי וכמה להשתמש בה.

סיים הרבי מפרשיסחא: נכון הוא שמידת הנדיבות היא מידה טובה מאד, אבל צריך האדם להיות איש ואדון על המידה, מתי ואיך להתנהג בה. (אוצר פניני החסידות).

סירב להכנע לצדיק הדור

עשו לא היה איכר מגושם, הלוּבש חולצה מצויירת, הולך יחף ורועה את הצאן. עשו היה מגדל זקן פיאות, מנהיג עדה ומשמיע תורה בסעודה שלישית, אלא שחלק על יעקב צדיק הדור וסירב להיכנע לו. (ר' מנחם מנדל מקוצק).

תהיה אתה...

"וְכָל הַבָּאֵרֶת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיִּמְלְאוּם עֶפְר... וַיִּשָּׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בָּאֵרֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת כְּשֵׁמֶת אֲשֶׁר קָרָא לָהֶן אָבִיו".

המידה הראשונה של יהודי צריכה להיות שלא להטעות את עצמו ולא לעשות דבר מפני שאדם אחר עושה כך. והנה ידוע שמדתו של אברהם אבינו היתה מידת הענוה, כמו שהעיד על עצמו: "וַאֲנֹכִי עֶפְר וְאֶפְר", והמסתופפים בצלו של אברהם אבינו בקשו לעשות כמותו ולחקותו כמעשה קוף בעלמא, וזהו "וַיִּמְלְאוּם עֶפְר", שהיו משימים עצמם כאילו יש בהם מדה זו של עפר, ונהיו אנשים רבים 'עפר ואפר לך', אולם יצחק אבינו לא כן היה עמו, ועליו נאמר: "וַיִּשָּׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בָּאֵרֶת הַמַּיִם", הוא ביקש להגיע למידה זו מכוח עצמו ולא לעשות כן מפני שאחרים עושים כן. (ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב).

אל היהודי הקדוש מפרשיסחא היה מגיע לפרקים אברך אשר יראת שמים לא היתה כלל נר לרגליו, והליכותיו לא היו כשרים, אולם קודם

המשך שיחת הרב << את הילד לבדיקה,

והכל היה נקי!!!. פלא פלאות. המחלה פשוט הגיעה עד פתח החדר של הרב, ושם היא עצרה.

זה היה הרב זצוק"ל. וכמו שאמרנו, הוא זכה לאריכות ימים מופלגת. פעם אחת שאלו אותו, איך הרב זכה לאריכות ימים שכזאת? השיב הרב בענווה "מעולם לא הקפדתי, וגם שבניתי דברים בחיים ולקחו לי אותם מהידיים, מעולם לא נתתי ללבי להקפיד".

אם אתה רוצה חיים טובים? אל תכעס. אם אתה רוצה להרוס את כל מה שבניתי? תכעס!

כותב המאירי: "יש מלך במדינה, יש מלך בביתו, ויש מלך בגופו, והמלך שבגופו חזק שבמלכים". האיש החזק ביותר בעולם, זה איש שרואה שאשתו טעתה ונשאר רגוע. שכחה את המזגן דלוק כל

היום, טעתה בחישוב של הכסף, והוא לא עושה עניין. זה מלך גדול.

ספרו על בעל ה'בית אברהם' מסלונים זי"ע, ששנה אחת בערב שבת חנוכה, בעת שהיה עומד מוכן ומזומן להדליק את הנרות, עבר שם בנו הקטן רבי שלמה והפיל את המנורה עם נרותיה ולא הייתה שהות להכין שוב את הפתילות ולהדליק הנרות.

לא קל להפסיד את ההדלקה, מחכים לה כמה שבועות קודם. כל אותו הזמן ישב ה'בית אברהם' בצד, וכשחיוך נסוך על פניו אמר "הבורא שציווה להדליק את הנרות, הוא גם ציווה שלא לכעוס, וכמדומני שההדלקה של היום היא מן ההדלקות החשובות בשמים".

תחשוב שהילד לכלך לך את החליפה לפני שיצאת לבית הכנסת, כמה זה קשה לשתוק, אך מי שציווה ללבוש חליפה לכבוד שבת, גם ציווה להישאר רגועים!

שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.



הפאר שלפניכם
הולך ונרקם...

בזכות הרבה אנשים
 עם לב שאכפת לו מה' יתברך
 יהי רצון שהזכות תגן עליהם
 ועל כל בית ישראל לעולמי עד!



"אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה"
 (סוטה יג)

גם את/ה יכול

**ההדמיות
 אחרונה!**

להיות חלק מהאימפריה התורנית הזאת
ולזכות לשנה אחרת!

לפרטים: ר' יעקב בן ישי 050-4119309